

Valtuustoaloite: Etävanhemmuuden tukeminen myös koulumatkojen osalta

Osaaminen ja elämänlaatu -lautakunta 07.08.2025 § 73
28/00.01.02/2025

Valmistelu/lisätiedot

palvelualuejohtaja, osaaminen ja elämänlaatu Janne Mäkinen, puh. 040 5069 547 sähköposti; etunimi.sukunimi@askola.fi

Valtuutettu Reija-Riikka Stenbäck on jättänyt 27.1.2025 valtuustoaloitteen etävanhemmuuden tukemiseksi myös koulumatkojen osalta. Valtuustoaloitteessa tuodaan esille seuraavaa: Lapsella on oikeus säilyttää myös vanhempien erotessa läheinen ja turvallinen kumpaankin vanhempansa. Periaate on kirjattu lainsäädäntöön ja se perustuu mm. YK:n lasten oikeuksien yleissopimukseen. Useimmiten sovitaan vanhempien kesken yhteishuoltajuus ja käytännössä monet lapset asuvat vuoroviikoin kummankin vanhempansa luona. Koululaisten osalta ongelmaksi nousevat toisinaan koulumatkat. Lapsi voi olla vain yhdessä osoitteessa kirjoilla, jolloin koulukuljetus kulkee vain hänen toiseen kotiinsa. Joissain tapauksissa taksireitti kulkisi kummankin kodin läheltä, mutta lapsi ei silti ole oikeutettu kyytiin muuhun kuin yhteen osoitteeseen. Ehdotan, että kunta selvittää koulukyytien mahdollistamista lapsen kumpaankin kotiin. En näen mitään syytä, miksi se ei onnistuisi, jos vanhemmat asuvat suhteellisen lähekkäin niin, että lapsen lähikoulu olisi kummankin osoitteen perusteella sama. Valtuustoaloitteessa esitetään, että Askolan kunta mahdollistaisi koulukuljetusetuuden myöntämisen perusopetuksen oppilaalle kahdesta eri kotiosoitteesta. Aloitteessa viitataan tilanteisiin, joissa oppilas asuu vuoroviikoin kahden huoltajan luona eri osoitteissa.

Lainsäädännöllinen ja hallinnollinen tausta

Perusopetuslain 32 §:n mukaan oppilaalla on oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen, jos koulumatka on viittä kilometriä pidempi tai matka on muutoin oppilaalle liian vaikea, rasittava tai vaarallinen. Koulukuljetus järjestetään oppilaan väestötietojärjestelmään merkitystä vakituisesta osoitteesta kunnan osoittamaan lähikouluun. Askolan kunnan koulukuljetuksia koskevien periaatteiden (Sivistyslautakunta 18.5.2022 §41) mukaan, koulukuljetusetuus kuitenkin myönnetään 0-2 -luokkalaisille, jos matka on kolme kilometriä pidempi.

Lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annettuun lakiin (361/1983) otettiin vuonna 2019 säännökset lapsen vuoroasumisesta. Lain 7 b §:n (190/2019) mukaan, kun sovitaan vuoroasumisesta tai tapaamisoikeudesta, sopimuksesta tulee ilmetä vuoroasumisen taikka tapaamisen ja luonapidon tarkemmat ehdot. Vuoroasumista koskevaan sopimukseen on kirjattava, kumpi koti ilmoitetaan lapsen viralliseksi asuinpaikaksi. Tarvittaessa voidaan sopia, miten vastuu vuoroasumisen tai tapaamisoikeuden toteuttamisesta aiheutuvista kuljetuksista tai matkakuluista jakautuu osapuolten kesken. Säännöstä on tulkittu siten, että lapsen koulupaikka ja opetuksen järjestäjän velvollisuus koulumatkaetuuden järjestämiseen määräytyy lapsen virallisesta asuinpaikasta. Asiasta on myös aiempaa oikeuskäytäntöä, josta esimerkkinä korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu vuodelta 2006 (KHO 14.3.2006/540).

Tulkinta on kirjattu myös Opetushallituksen koulukuljetusoppaaseen 2021:1, jonka mukaan opetuksen järjestäjällä ei ole velvollisuutta järjestää koulukuljetusta useammasta kuin yhdestä osoitteesta: Vuoden 2019

lopussa lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annettua lakia muutettiin siten, että laki tunnistaa lapsen vuoroasumisen. Vuoroasumisessakin lapsella on vain yksi virallinen asuinpaikka, jonka perusteella kunta osoittaa oppilaan lähikoulun. Lapsen koulupaikka määräytyy sen perusteella. Kunnan perusopetuslain mukaisen koulumatkaetuuden järjestämisvelvollisuus syntyy vain lapsen virallisesta asuinpaikasta.

Askolan kunnan käytäntö ja perustelut

Askolan kunnan koulukuljetuksia koskevien periaatteiden mukaan (Sivistyslautakunta 18.5.2022 §41) koulukuljetusetuus myönnetään oppilaan väestötietojärjestelmään merkitystä vakituisesta osoitteesta lähikouluun. Tämä käytäntö perustuu lainsäädäntöön, valtakunnallisiin suosituksiin sekä hallinnolliseen ja taloudelliseen tarkoituksenmukaisuuteen. Koulukuljetusten järjestäminen kahdesta eri osoitteesta aiheuttaisi lisäkustannuksia ja logistisia haasteita. Lisäksi se edellyttäisi tapauskohtaista suunnittelua ja valvontaa, mikä lisäisi hallinnollista kuormitusta sekä kouluilla että kuljetusyrityksillä.

Askolan kunnan perusopetuksessa on 619 oppilasta (Primus 1.7.2025) vuosiluokilla 1-9, joista koulukuljetuksessa on 375 oppilasta (60,6%). Koulukuljetuksessa olevia oppilaita, joiden huoltajat ovat yhteishuoltajuudessa ja asuvat kahdessa eri osoitteessa on 26 kpl (molemmat huoltajat asuvat Askolan kunnan alueella). Askolan kunta järjestää vuosiluokkien 7-9 opetuksen Pukkilan kunnan alueella asuville oppilaille. Kahdessa eri osoitteessa asuvia on 6 kpl (molemmat huoltajat asuvat Pukkilan kunnan alueella). Yhteensä kahdessa eri osoitteessa asuvia on 8,5% koulukuljetuksessa olevista oppilaista, eli 32 kpl (molemmat huoltajat asuvat saman kunnan alueella). Kahdessa eri osoitteessa asuvia, joista toisen huoltajan osoite on muu kuin Askolan kunnan alueella on 49 kpl. Kohdejoukkotarkastelun ulkopuolelle jäi 12 oppilaan tiedot, koska huoltajatiedot olivat Primuksessa tarkasteluajankohtana puutteellisia.

Vuoden 2025 talousarviossa on varattu koulukuljetuksiin 650 000 €. Tilinpäätöksen 2024 mukaan koulukuljetusten osuus oli 593 797 €. Kuljetuskustannusten nähdään olevan nousevia, joka perustuu yleisen hintatason nousuun. Koulukuljetukset on kilpailutettu vuoden 2024 lopulla ja päätetty Osaaminen ja elämänlaatu -lautakunnan kokouksessa 16.1.2025 § 12, vuosille 2025-2027 (+ kahden vuoden optio). Vuoden 2025 talousarviotietojen perusteella arvioituna koulukuljetusten osuus on n. 66 000 €/kk. Oppilaskohtainen kustannus on n. 175 €/kk. Lisäksi saattoavustuksen määrä arvioidaan vuoden 2025 aikana olevan noin 2 500 €.

Esittelijä	palvelualuejohtaja, osaaminen ja elämänlaatu Janne Mäkinen
Päätösehdotus	Osaaminen ja elämänlaatu -lautakunta toteaa vastineena aloitteeseen, että koulukuljetusetuus säilyy voimassa nykyisen periaatteen mukaisena, vain yhdestä virallisesta osoitteesta. Nykyinen käytäntö on perusteltu ja yhdenmukainen valtakunnallisten linjausten kanssa. Nykykäytännön säilyttämisellä vältetään lisäksi muutoksesta aiheutuva kustannusten sekä logistisen, valvonnallisen ja hallinnollisen työn kasvu. Askolan kunnan koulukuljetuksia koskevia periaatteita tarkastellaan Osaaminen ja elämänlaatu -lautakunnassa lukuvuoden 2025-2026 aikana.
Päätös	Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Täytäntöönpano

Kunnanhallitus